

د پوهنې وزارت

اسلامي سوونه او روزنه دریم تولگی

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هـ . ش.

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د توري
دا وطن د ټولوکور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجردی
براھوي دی، قزلباش دی
دا هېواد به ټل څلپري
په سينه کې د آسيا به
نوم د حق مودی رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچي يې قهرمان دی
د بلوځو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیريان، نورستانيان
هم ايماق، هم پشه يان
لكه لمړ پرشنه آسمان
لكه زره وي جاویدان
وايو الله اکبر وايو الله اکبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د پوهنۍ وزارت

اسلامي بسوونه او روزنه

دریم تولگی

د چاپ کال : ۱۳۹۸ هـ . ش.

د کتاب ځانګړ تیاوې

مضمون: اسلامي بنوونه او روزنه

مؤلفین: د تعلیمي نصاب د اسلامي بنوونې او روزنې د برخې د درسي کتابونو مؤلفين

ادیت کوونکۍ: د پښتو ژبې د ادیت دیپارتمنت غږي

ټولکۍ: دریم

د متن ژبه: پښتو

انکشاف ورکوونکۍ: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تأليف لوی ریاست

څېروونکۍ: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوی ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هجري شمسی

د چاپ ځای: کابل

چاپ خونه:

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د درسي کتابونو د چاپ، وېش او پلورلو حق د افغانستان اسلامي جمهوریت د پوهنې وزارت سره محفوظ دي. په بازار کې یې پلور او پېرودل منع دي. له سرغروونکو سره قانوني چلنډکېږي.

د پوهنې د وزیر پیغام

اقرأ باسم ربک

دلوي او بنونکي خداي ﷺ شکر په خاى کوو، چې مورته يې ژوند رابنلي، او د لومړت او ليک له نعمت خخه يې برخمن کري يو، او د الله تعالی پروروستي پیغمبر محمد مصطفى ﷺ چې الهي لومړنۍ پیغام ورته (لوستل) و، درود وايو.

خنګه چې ټولو ته بنکاره ده ۱۳۹۷ هجري لمريز کال د پوهنې د کال په نامه ونومول شو، له دي امله به د گران هبواډ بنوونيز نظام، د ژورو بدلونونو شاهد وي. بنونکي، زده کونکي، کتاب، بنوونځي، اداره او د والدينو شوراګانې د هبواډ د پوهنې نظام شپړګونې بنسيز عناصر بلل کيري، چې د هبواډ بنوونې او روزنې په پراختيا او پرمختيا کې مهم رول لري. په داسي مهم وخت کې د افغانستان د پوهنې وزارت د مشرتابه مقام، د هبواډ په بنوونيز نظام کې د دodi او پراختيا په لور بنسيز و بدلونونو ته زمن دي.

له همدي امله د بنوونيز نصاب اصلاح او پراختيا، د پوهنې وزارت له مهمو لوړې ټوبونو خخه دي. همدارنګه په بنوونځيو، مدرسو او ټولو دولتي او خصوصي بنوونيزو تأسیساتو کې، د درسي کتابونو محظوا، کيفيت او توزيع ته پاملرنه د پوهنې وزارت د چارو په سر کې خاى لري. مور په دي باور يو، چې د باکيفيته درسي کتابونو له شتون پرته، د بنوونې او روزنې اساسی اهدافو ته رسپدلي نشو.

پورتنيو موخو ته د رسپدو او د اغېنزاک بنوونيز نظام د رامنځته کولو لپاره، د راتلونکي نسل د روزونکو په توګه، د هبواډ له ټولو زړه سواندو بنوونکو، استادانو او مسلکي مدیرانو خخه په درناوي هيله کوم، چې د هبواډ بچيانو ته دي د درسي کتابونو په تدريس، او د محظوا په لېردو لوکې، هیڅ ډول هڅه او هاند ونه سېموي، او د یوه فعال او په ديني، ملي او انتقادي تفکر سمبال نسل په روزنه کې، زيار او کوبنښ وکړي. هره ورڅ د ژمنې په نوي کولو او د مسؤوليت په درک سره، په دي نيت لومړت پيل کري، چې د نورخې ګران زده کونکي به سبا د یوه پرمختللي افغانستان معماران، او د ټولنې متمند او ګټور او سېډونکي وي.

همدا راز له خورو زده کونکو خخه، چې د هبواډ ارزښتاکه پانګه ده، غوبښته لرم، خو له هر فرصت شخه ګتې پورته کري، او د زده کري په پروسه کې د خيرکو او فعالو ګډونوالو په توګه، او بنوونکو ته په درناوي سره، له تدريس شخه بنه او اغېنزاکه استفاده وکړي.

په پاي کې د بنوونې او روزنې له ټولو پوهانو او د بنوونيز نصاب له مسلکي همکارانو خخه، چې د دي کتاب په ليکلو او چمتو کولو کې يې نه ستري ګډونکي هلي خلې کري دي، مننه کوم، او د لوي خدای ﷺ له دربار خخه دوى ته په دي سېېڅلې او انسان جوړونکي هڅې کې بریا غواړم. د معیاري او پرمختللي بنوونيز نظام او د داسي ودان افغانستان په هيله چې وګري په خپلواک، پوه او سوکاله وي.

د پوهنې وزیر

دكتور محمد ميرويس بلخي

فهرست

مُخ	سُرلیک
١	مفصل ایمان
٣	د تمجید کلمه
٥	د توحید کلمه (۱)
٧	د توحید کلمه (۲)
٩	آیت الکرسي (۱)
۱۱	آیت الکرسي (۲)
۱۳	آیت الکرسي (۳)
۱۵	د آیت الکرسي فضیلتونه
۱۷	توحید
۱۹	شرک
۲۱	د شرک بِلَگَی
۲۳	کفر
۲۵	استنجهاء (۱)
۲۷	استنجهاء (۲)
۲۹	د او داسه فرضونه
۳۱	د او داسه اویه
۳۳	د پې لوست ادامه
۳۵	د او داسه ماتوونکي

مُخ	سرليک
٣٧	د لمانځه وختونه
٣٩	د لمانځه فرضونه
٤٣	وتر لمونځ
٤٥	د قنوت دعا (١)
٤٧	د قنوت دعا (٢)
٤٩	د قنوت دعا (٣)
٥١	د قنوت دعا (٤)
٥٣	د جماعت لمونځ
٥٥	صف برابرول
٥٧	د مسجد آداب
٥٩	د اودس ماتي آداب
٦١	د مسلمان اخلاق
٦٣	د مور او پلار حقوق
٦٥	د بنوونکي په وراندي آداب
٦٧	له خپلوانو سره چلنډ
٦٨	د چاپېریال پاكوالۍ
٧٠	له ژوو (څارويو) سره چلنډ
٧٢	پاكوالۍ
٧٤	بې خایه خبرې کول
٧٥	د مسلمان خويونه

لومندی لوست

مفصل ایمان

مود په الله جل جلاله، پربستو، آسماني کتابونو،
پيغمبرانو، د آخرت په ورخ، قضاء، قدر بنه او
بد چې د الله جل جلاله له طرفه دي ايمان لرو.

زده کوونکی دی د ایمان د ارکانو په هکله یو له بل خخه پوښتنې
وکړي.

- ۱- د ایمان د ارکانو نومونه و اخلي.
- ۲- مفصل ایمان له یاده ووایئ.
- ۳- لاندې جمله بشپړه کړي:
- مور په قضا او قدر لرو.

د تمجید کلمه

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

د کلمو تکرار:

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

سُبْحَانَ اللَّهِ

وَاللَّهُ أَكْبَرُ

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

زده کوونکي دې د تمجيد کلمه په خپلو منځو کې تکرار کړي.

۱ - د تمجيد کلمه له یاده و وايئ.

۲ - د تمجيد کلمه بشپړه کړي: سبحان الله و الحمد لله....

د توحید کلمه (۱)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ

وَلَهُ الْحَمْدُ...

د کلمو تکرار:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

لَهُ الْمُلْكُ

وَلَهُ الْحَمْدُ

فعالیت

زده کوونکی دې د توحید کلمه یو له بل خخه و پوښتی.

۱ - د توحید کلمه له یاده و وايئ.

۲ - لاندې کلمه بشپړه کړئ:

.....**وَلَهُ الْحَمْدُ**.....**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**

د توحید کلمه (۲)

يُحِيٰ وَ يُمْيِتُ وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمْوُتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ
وَ هُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

د کلمو تکرار:

يُحِيٰ

وَ يُمْيِتُ

بِيَدِهِ الْخَيْرُ

فعالیت

زده کوونکی دی په ډلیزه توګه د توحید کلمه بشپړه ولولي.

ارذونه

- ۱ - د توحید کلمه په لور غږ ولولي.
- ۲ - د توحید کلمه له یاده ووایئ.
- ۳ - لاندې کلمه بشپړه کړئ:
..... بیده الخير يُحِيِّ

آیت الكرسي (۱)

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ...﴾

فعاليت

زده کوونکي دې د آيت الکرسی لومړۍ برخه په خپلو منځو کې تکرار
کړي او یو له بل خخه پوښتني وکړي.

ارزو نه

- ۱ - د آيت الکرسی لومړۍ برخه ولوټي.
- ۲ - د آيت الکرسی لومړۍ برخه له یاده ووايئ.

آیت الكرسي (٢)

...يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَئِيهِ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

(البقرة/ ٢٥٥)

فعالیت

زده کوونکی دی د آیت الکرسي دويمه برخه يو له بل سره تكرار کړي او
يو له بل خخه پوشتنې وکړي.

- ۱ - د آیت الکرسي دويمه برخه ولوئ.
- ۲ - د آیت الکرسي دويمه برخه له یاده ووایئ.

آیت الكرسي (٣)

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُومُ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفُهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مَنْ عِلْمَهُ إِلَّا بِمَا
شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَؤُودُهُ
حْفَظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ (بقره / ٢٥٥)

فعاليت

زده کونکی دی آیت الکرسي په لور غړولوی او بیا دی یو له بل خخه
پوبستنې وکړي.

- ١ - آیت الکرسي ولوئی.
- ٢ - بشپړی کړئ:
 - اللہ لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ..... وَلَا نَوْمٌ
 - وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ

د آیت الکرسی فضیلتونه

- د آیت الکرسی ویل ډیر ٿواب لري

پیغمبر ﷺ فرمایلی دی:

«کله چې ویده کیدلې آیت الکرسی ووایه، په
دی توگه د اللہ ﷺ له طرفه درته یو ساتونکی
تاکل کېږي او تر سهاره هیڅ شیطان درته نېړدې
کبدای نشي»^(۱).

- موږ له هر فرض لمانځه وروسته آیت الکرسی

وایو.

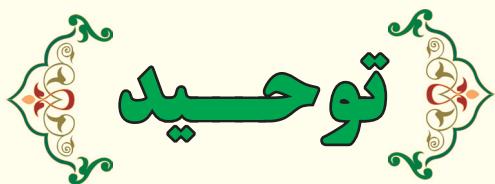
(۱) - صحیح البخاری

زده گونکي دې د بسوونکي په مرسته د آيت الکرسی د فضیلتونو په اړه
خبرې وکړي.

- ۱ - پیغمبر ﷺ د آيت الکرسی په اړه خه فرمایلی دي؟
- ۲ - لاندې جملې بشپړې کړئ:
 - ۱ - د آيت الکرسی ثواب لري
 - ۲ - مور له هر فرض لمانځه وروسته وايو.

د الله ﷺ په وحدانیت باور لرلو ته توحید

وایی.

الله ﷺ یو دی.

شريك او ساري نه لري.

له هر عييه پاک دی.

مود یوازي د الله ﷺ عبادت کوو.

الله ﷺ د ټولو مخلوقاتو پيدا کوونکي دی.

یوازي الله ﷺ په غبيو پوهيري.

زده کوونکي دې د بسوونکي په مرسته اللہ ﷺ ته د عبادت په اړه په خپلو
منځونو کې خبرې وکړي.

- ۱ - توحید خه ته ويل کېږي؟
- ۲ - چا ټول موجودات پیدا کړي دي؟

شُرک

له اللّه سره د بل چا شریک او سیال گنلو ته

شُرک وايي.

شُرک لویه گناه ده.

له اللّه خخه پرته بل چا ته عبادت کول شُرک

دي.

اللّه مشُرک نه ببني.

مشُرک جنت ته نشي دا خلپدای.

فعالیت

زده گونکی دې د لوست له متن خخه په گټې اخیستنې سره په خپلو منځو کې سوال او ځواب ترسره کړي.

ادزونه

- ۱ - شرک خه ته ویل کېږي؟
- ۲ - آیا مشرک جنت ته داخلیدای شي؟

د شرک بېلگى

د شرک بېلگى عبارت دی:

- له الله ﷺ خخه پرته بل خه ته سجده کول.
- له الله ﷺ خخه پرته د بل خه عبادت کول.
- د بتانو، اور او نورو شیانو تعظیم او درناوی.
- د الله ﷺ په صفاتو کې د مخلوق شریکول.

زده کونکی دی د شرک د بېلگو په اړه خبری وکړي.

- ۱ - له الله ﷺ خخه پرته بل خه ته سجده کول خه ګنل کېږي؟
- ۲ - د شرک بېلگې بيان کړئ.

کفر

کفر د انکار کولو په معنا دی.

د کفر بېلگى:

- د الله جلاله او د هغه له رسول ﷺ خخه انکار

کول.

- د اسلام له دین خخه انکار کول.

- د اسلام په دین ملندي و هل.

- خپل ئان ته کافر و ييل.

مورد باید د کفری الفاظو له ويلىو خخه ئان

وساتو.

زده کوونکي دې د لوست له متن خخه په گټې اخيستلو سره د کفر په اړه
په خپلو منځو کې خبرې وکړي.

- ۱- کفر د خه په معنا دی؟
- ۲- د کفر د بېلګو نومونه ولیکئ.
- ۳- لاندې جمله بشپړه کړئ:
..... له ويلو څان وساتو.
- موږ باید.....

استنجاء (۱)

استنجاء:

د شرم ٿای پاکولو ته استنجاء ويل کېڻي.
کولاي شو په لاندنيو شيانو استنجاء وکرو:

- او به -

- لو ته -

- تېرىه -

- تشناب کاغذ -

مورد باید په چپ لاس استنجاج و کړو
کله چې نجاست زیات وي په او بو سره استنجاج
واجبه ۵۵.

زده کوونکي باید د هفو شیانو په هکله خبرې وکړي چې استنجاج پري
کېږي.

- ۱- استنجاج تعریف کړئ؟
- ۲- په کومو څیزونو سره استنجاج کول رو ادي؟

استنجاء (۲)

هغه خه چي استنجاء پري روانه ده :

- ډوهي -

- هدوکي -

- خوشائي -

- او همدارنگه په بني لاس سره استنجاء روانه -

. ۵۵

فعالیت

زده کوونکی دې د هغو خیزونو په اړه چې استنځاء پري روانيه ده یو له
بل خخه پوبستني وکړي.

ارزو نه

- ۱ - د هغو خیزونو نومونه واخلي چې استنځاء پري روانيه ۵۵
- ۲ - استنځاء په دغو خیزونو روانيه ۵۵

..... - ۴ - ۳ - ۲ - ۱

د اوداشه فرضونه

د اوداشه فرضونه خلور دي

۱ - د ټول مخ مینځل.

۲ - د لاسونو مینځل له څنګلو سره.

۳ - خلورمه برخه د سر مسح کول.

۴ - د پښو مینځل له بنسګريو سره.

فعاليت

زده گونکي دې د بسوونځي په انځر کې د بسوونکي تر لارښونې لاندې
عملأ اودس وکړي.

ارزو نه

- ۱ - د اودا سه فرضونه خو دي؟
- ۲ - د اودا سه د فرضونو نومونه واخلي؟

شپاړ سم لوست

د اوداشه او به

په لاندنيو او بو سره او دس کول رو ا دی:

۱ - د باران او به

۲ - د چینو او ويالو او به

۳ - د کوهیانو او به

۴ - د سیند او به

۵- د واوري، بلى او يخ او به
۶- د لويو دندونو او حوضونو او به

په مود لازمه ده چې په پاکو او بو او دس

وکړو

زده کوونکي دې د هغو او بو په ډولونو چې او دس کول پري روا دي
خبری وکړي

- ۱- په کومو او بو او دس کول روا دي؟
 - ۲- لاندي جمله بشپړه کړي
- په مود لازم دي
وکړو

د تپر لوست ادامه

په لاندی او بو پاکوالی رو انہ دی:

- ۱ - هغه ماييعات چې او به نه ورته ويل کېږي.
لکه: د مېوې او به، بسوروا، چای او د اسي نور.
- ۲ - هغه او به چې ناپاک شی پکې لويدلى
وي.
مود بايد په ناپاکو او بو او دس ونه کړو.

فعاليت

زده گونکي دې د پاكو او ناپاكو او بوبه اړه په خپلو منځو کې خبرې
وکړي

ارذونه

- ۱ - په ګومو او بوبه او دس کول رو ا دی؟
 - ۲ - په ګومو او بوبه او دس کول رو ا نه دی؟
 - ۳ - لاندې جمله بشپړه کړئ
- وکړو مورډ باید -

د اوداشه ماتوونکي

د اوداشه ماتوونکي په لاندي ډول دي
۱ - غائطه مواد، متیاري او د بادو و تل له مقعد
خخه.

۲ - له بدن خخه د وينې او زوو و تل او جاري
کېدل.

۳ - په ډکه خوله قى كول

۴ - خوب

۵ - بېھوشى

۶ - ليونتوب

٧ - په لمانځه کې په لور غږ خندل.

زده کوونکي دي په وړو ډلو وویشل شي او د اوداسه ماتوونکي دي یو
له بل خخه وپښتني.

- ۱ - د اوداسه ماتوونکي خو دي؟
- ۲ - د اوداسه ماتوونکو څیزونو نومونه واخلي.

د لمانځه وختونه

۱ - د سهار د لمانځه وخت:

د صبح صادق (ربستینی سبا) له راختلو څخه پیل
د لمړ تر راختلو پوري.

۲ - د ماسپېښین د لمانځه وخت:

د لمړ له زوال څخه د هر شي د سیوری تر دوه
برابره کېدلو پوري.

۳ - د ماز دیگر د لمانځه وخت:

د ماسپېښین د لمانځه له پای څخه د لمړ تر
لویدلو پوري.

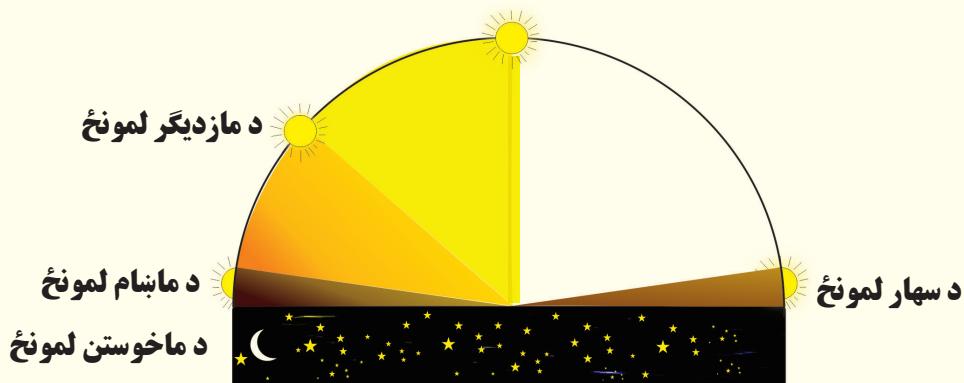
۴ - د مابسام د لمانځه وخت:

د لمړ له لوېدلو څخه د شفق تر ورکېدلو
پوري.

۵- د ماخوستن د لمانځه وخت: د مابسام د لمانځه له پای خخه د شپې تر آخره.

د لمانځه وختونه

د ماسپېښين لمونځ

فعاليت

زده کوونکي دي د لمانځه د وختونو په هکله يو له بل خخه پونتنۍ
وکړي.

ارزوونه

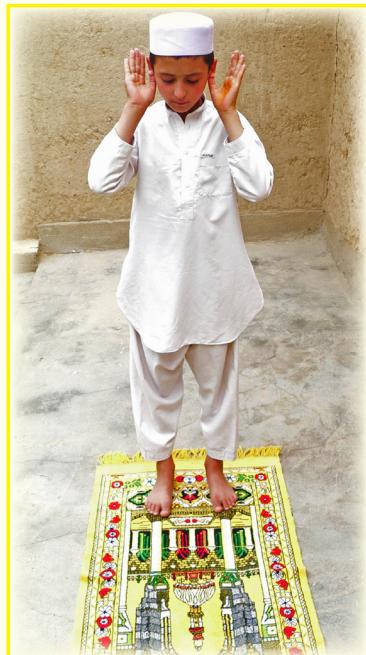
- ۱- خوک د لمانځه وختونه بيانولي شي؟
- ۲- خوک به د ماسپېښين د لمانځه وخت وواي.

د لمانځه فرضونه

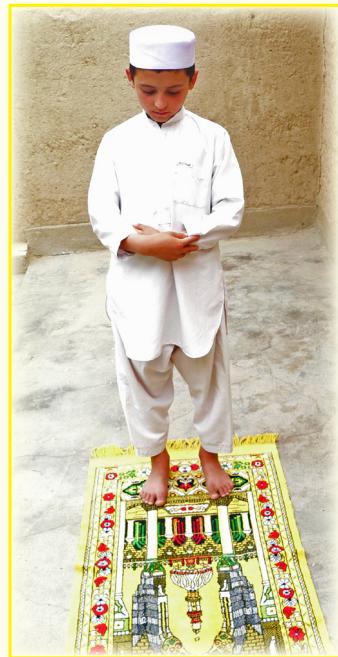
په لمانځه کې اووه خېزونه فرض دي:

۱ - تحریمه تکبیر

۲ - قیام (دریدل)

٣ - قرأة (ويل)

٤ - ركوع

۵ - سجده

۶ - وروستی قعده (ناسته).

۷ - له لمانخه خخه و تل (سلام گرخوں).

سونوکی دی په زده کوونکو باندی په عملی بهه لمونځ وکړي.

- ۱ - د لمانځه فرضونه خو دي؟
- ۲ - د لمانځه د فرضونو نومونه واخلي.

وټر لمونځ

د وټر لمونځ واجب دي.

د وټر لمونځ درې رکعته دي.

لمونځ کوونکي:

- په دريم رکعت کې د سورت له ويلو وروسته

د تکبیر په ويلو سره دواړه لاسونه د تحریمه

تکبیر په خېر پورته کوي.

- وروسته له تکبیر ويلو بسى لاس په چپ لاس

ږدي او د قنوت دعا وايي.

فعالیت

زده کوونکی دی د وتر لمونخ په تولگی کې په عملی بنه اداء کړي.

ادزونه

- ۱ - د وتر لمونخ خو رکعته دی؟
- ۲ - د قنوت دعا د وترو په کوم رکعت کې ويل کېږي؟
- ۳ - لاندې جمله بشپړه کړئ:
- د وتر لمونخ دی.

دوه ويشتم لوست

د قنوت دعا (۱)

اللَّهُمَّ إِنَا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ
عَلَيْكَ وَنُشَرِّي عَلَيْكَ الْخَيْرَ ...

زده کوونکی دی د قنوت د دعا لومړی برخه په ډليزه توکه په لور غږ
ووایي.

۱ - د قنوت د دعا لومړی برخه په یاد ووایي

۲ - لاندې جمله بشپړه کړئ

- اللہم انا نستعینک و نؤمن بک

د قنوت دعا (۲)

وَنَشْكُرَكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلُعُ وَنَتْرُكُ مَنْ

يَفْجُرُكَ...

زده کوونکی دې د قنوت دعا دويمه برخه په لور غږ ووایي او له یو بل
خخه دې پوښتنې وکړي

د قنوت دعا دويمه برخه له یاده ووایئ.

خلور ویشتم لوست

د قنوت دعا (۳)

اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِلَيْكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ

نَسْعَى...
۰۰۰

زدہ گونکی دی د قنوت دعا دریمہ برخه په ډلیزه توګه په لور غږ
ووایی

- ۱ - د قنوت دعا دریمہ برخه له یاد ووایی.
- ۲ - لاندی جمله بشپړه کړئ:
..... نسعی .
..... اللهم ایاک نعبد -

د قنوت دعا (۴)

وَنَحْفَدُ وَنَرْجُوا رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ
عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحُقٌ.

زده کونکی دی د قنوت دعا و روستی برخه په لور غړووایي

- ۱ - د قنوت دعا آخره برخه ولولي.
- ۲ - د قنوت دعا له یاده څخه ووایي.

د جماعت لمونځ

پيغمبر ﷺ فرمایلي دي:

«په جماعت سره لمونځ کول له ئان ته لمانځه

خخه اووه ويشت در جي فضيلت لري»^(۱)

- موږ په جماعت سره لمونځ اداء کوو.

- د ماسپښين او ما زديگر لمونځونه په جماعت

سره په خفيه (ورو) ويل کېږي.

- د مابسام، ما خوستن او سهار لمونځونه په

جماعت سره په جهر (لور غړ) ويل کېږي.

موږ په جهري لمونځونو کې د امام قرأته ته

غور نيسو.

۱- البخاري

زده گونکي دی د جماعت د لمانځه په اړه خبرې وکړي.

- ۱ - پیغمبر ﷺ د جماعت د لمانځه په اړه خه فرمایي دی؟
- ۲ - کوم لمونځونه په جماعت سره په خفيه (ورو) ويل کېږي؟
- ۳ - کوم لمونځونه په جماعت سره په جهر (لور غر) ويل کېږي؟

اووه ويشتم لوست

صف برابرول

حضرت محمد ﷺ فرمایلی دی:

«صفونه مو برابر کړئ ځکه د صفونو برابرول د

لما نهه برخه ده^(۱)

- یو د بل خنګ ته اوږد په اوږد درېدل سنت

دی.

- د صفونو نه برابرول د حسد او نفاق لامل

گرځي.

1- البخارى

زده کوونکي دې په تولگي کې د صف برابرول تمثيل کړي.

- ۱ - پیغمبر ﷺ د لمانځه د صف په اړه خه فرمایلی دی؟
- ۲ - د صف نه برابرول د خه سبب ګرځی؟
- ۳ - لاندې جمله بشپړه کړئ:
..... سنت دی
- ۴ - د بل خنګ

د مسجد آداب

جومات ته له ننوتلو خخه مخکي او دس کوو.
په بشي پښه جومات ته ننوخو او دا دعا وايو:
 ﴿اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ﴾

کله چې له جومات خخه را وحو، نو چې پښه
لومړۍ کوو او دا دعا وايو: ﴿اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
مِنْ فَضْلِكَ﴾.

د چا د لمانځه په مخ کې نه تپريزو.
په جومات کې بې حایه او په لور غږ خبرې کول
پښه نه دي.

زده کونکی دی د جومات د آدابو په اړه خبرې وکړي.

- ۱ - د جومات له آدابو خخه خو بېلکې ووایئ.
- ۲ - لاندې جمله بشپړه کړي:
..... جومات ته له ننوتلو مخکې -

د اودس ماتي آداب

مور باید د اودس ماتي په وخت کي لاندي

آداب مراعات کړو:

کله چې بیت الخلاء ته حو، باید دا دعا ووايو:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبُثِ وَالْخَبَائِثِ»

له وتلو خخه وروسته دا دعا وايو: «غُفرانَكَ»

د ننو تلو په وخت کي کينه پښه او د وتلو په وخت

کي بني پښه مخکي کوو

د اودس ماتي په وخت کي مخ او شا د قبلې

لوري ته نه کوو

په او بو کې متياري نه کوو
په کين لاس سره د نجاست ئاي پاكوو

زده کوونکي دي د اودس ماتي د آدابو په اړه خبرې وکړي

- ۱ - بیت الخلاء ته د ننوتلو دعا ووایئ.
- ۲ - د بیت الخلاء خخه د راوتلو دعا ووایئ.
- ۳ - د نجاست ئاي په کوم لاس پاكوو؟

د مسلمان اخلاق

پیغمبر ﷺ فرمایلی دی «زه د بنو اخلاقو د

بشبړو لو لپاره رالېږل شوی یم». ^(۱)

د مسلمان له اخلاقو څخه دا دی:

- هیڅوک سپک نه ګنی.
- یو او بل ته بښه او تپریدنه کوي.
- له خپل مور او پلار سره نیکي کوي او د هفوی پرواندي په نرمۍ سره خبرې کوي او اطاعت یې کوي.
- له بدگمانۍ او جاسوسۍ څخه ځان ساتي.

۱- سنن الکبرا للبیهقی

- د بدو لفظونو له ويلو خخه ئان ڙغوري.

- دروغ نه وايي، غبيت نه کوي او له چا سره

دوکه نه کوي.

- او چاته کنھلپي هم نه کوي.

زده کونکي دي د مسلمان د اخلاقو په اړه یو له بل سره خبری وکړي.

۱- پيغمبر ﷺ د اخلاقو په اړه خه فرمایلي دي؟

۲- د مسلمان د اخلاقو خو بېلگي ووايي؟

د مور او پلار حقوق

پيغمبر ﷺ فرمایلي دي: «په ربستيا سره اللہ جل جلالہ تاسو ته د خپلو ميندو او پلرونو په هکله د نیکي کولو امر کوي»^(۱).

- مور له خپل مور او پلار سره مينه کوو.
- له مور او پلار سره تل مرسته کوو.
- د خير په کارونو کې د هغوي پيري کوو.
- له خپل مور او پلار سره نیکي کوو.
- د هغوي په وړاندې په ادب او درناوي

1- د احمد او ابن ماجه خخه روایت

چلند کوو

- د هغوي غړ ته ژر څواب وايو.

زده کوونکي دي د مور او پلار د حقوقو په اړه په بېلاښلو ډلو کې خبرې
وکړي

۱ - پیغمبر ﷺ د مور او پلار په اړه خه فرمایلی دي؟

۲ - د مور او پلار د حقوقو نومونه واخلي.

۳ - لاندې جمله بشپړ ه کړئ:

چلند کوو په وړاندې

دوه دېرشم لوست

د بسوونکي په وړاندې اداب

رسول الله ﷺ فرمایلی دي «په تحقیق سره زه

بسوونکي را پېل شوي يم». ^(۱)

- بسوونکي زموږ د مور او پلار په خپر دی
- کله چې لوست پيل کوي، نو بنه غوره ورته نیسو.
- د هغه د خبرو په منځ کې نه غږیدو.
- د هغه په موجودیت کې خبرې، لوبي او شوخي نه کوو.

کله چې په لوست کې کومه ستونزه ولرو، نو د

هغه خخه پوښته کوو

۱- د ابن ماجه روایت

د هغه له اجازي خخه پرته له ټولکي خخه بهر
نه وحو.

- د بسوونکي نصیحت منو.

له بسوونکي سره د بنه چلند په اړه خبرې وکړئ

۱ - له بسوونکي سره باید څنګه چلند وشي؟

۲ - پیغمبر ﷺ د بسوونکي په اړه خه فرمایلی دي؟

دری دېشم لوست

له خپلوانو سره بنه چلند

رسول الله ﷺ فرمایي: «هر خوک چې غواړي روزي يې زیاته او عمر يې اوږد شي، نو باید صله رحمي ولري». ^(۱)

- موږ له خپلوانو سره مينه لرو
- له خپلوانو سره سم چلند کوو
- له هغوي سره اړيکې نه پري کوو
- له هغوي سره په کارونو کې مرسته کوو
- هغوي ته ضرر نه رسوو او تکلیف نه ورکوو

فعالیت

زده کوونکي دي له خپلوانو سره د بنه چلند په اړه خبرې وکړي

ارزوونه

- ۱- له خپلوانو سره باید خرنګه چلند وکړو؟
- ۲- پیغمبر ﷺ له خپلوانو سره د چلند په اړه خه فرمایلي دي؟

۱- صحيح البخاري.

د چاپېریال پاكوالی

پیغمبر ﷺ فرمایلی دی:

«خپل چاپېریال پاک و ساتئ»^(۱)

مود باید خپل چاپېریال پاک و ساتو.

- د کور او بشونځي په شاو خواکي و نې کښينوو

او ساتنه يې کوو.

- ګلانو او چمنونو ته او به ورکوو.

- خعلې په ځانګړو ځایونو کې اچوو.

- د میوې پوستکي او خوراکي خېزونه په لار

۱- سنن الكبير للبيهقي - سنن ترمذى

کې نه اچوو

- د چاپېریال په شين والي او تازه والي کې

کوبىنى كwoo

زده گونكى دې د ژوند د چاپېریال د پاك ساتلو په اړه خبرې وکړي.

د خپل ژوندانه د چاپېریال د پاكوالي په اړه باید خه وکړو؟

پنځه دېشم لوست

له ڙوو (خارویو) سره چلنڌ

«پیغمبر ﷺ د ڙوو له جنگولو او هغوي ته له

ضرر رسولو خخه منع کړي ۵۵»^(۱).

مورد د حیواناتو په وړاندی له مهربانی خخه

کار اخلو.

- ڙوو ته واښه او او به ورکوو.

- هغوي نه وهو او نه پري ظلم کوو.

- د ضرر رسولونکو حشراتو، لکه: مار، لړم او

داسي نورو وژل روای دي.

۱- سنن ابی داود

زده کوونکی دی له ژوو سره د چلند په اړه خبرې وکړي.

- ۱- پیغمبر ﷺ د ژوو د جنګولو په اړه خه فرمایی دی؟
- ۲- له حیواناتو سره د بنه چلند په اړه خو مثالونه ووايئ.

پیغمبر ﷺ فرمایلی دی: «د اسلام دین د پاکوالي

پر بنسټ ولار دی».^(۱)

- مورد هر سهار خپل غابسونه په مسواك يا

بورس پاکوو.

مورد ډوډي له خورلو مخکي او وروسته خپل

لاسونه مينخو.

- په ناپاکو لاسونو ډوډي نه خورو

خپل بدن بنه مينخو او پاک کالي اغوندو

له تشناب وتلو څخه وروسته خپل لاسونه په

1 - صحيح البخاري

صابون او پاكو او بو مينخو پاكوالى له ناروغيو خخه مخنيوي كوي

زده کوونکي دي د پاكوالى په اړه یو له بل سره خبرې وکړي

۱ - پيغمبر ﷺ د پاكوالى په اړه خه فرمایلي دي؟

۲ - لاندې جملې بشپړي کړئ

- پاكوالى له کوي

- په لاسونو ډوډي نه خورو

اووه دېشم لوست

بې خایه خبری کول

پیغمبر ﷺ فرمایلی دی «خوک چې په الله ﷺ او د آخرت
په ورڅ ایمان لري، نو تل باید نیکي خبری وکړي او یا
دې چپ اوسي»^(۱).

- له هفو خبرو څخه چې زموږ له پاره ګته نه لري ځان ساتو.
- له اړتیا پرته زیاتې خبری نه کوو.
- په فکر او غور سره خبری کوو.
- له بېکاره خبرو څخه ځان ڙغورو.

زده کوونکي دې د بې خایه خبرو په اړه خبری وکړي.

فعالیت

پیغمبر ﷺ د بې خایه خبرو کولو په اړه خه

ادزونه

فرمایلی دی؟

۱- صحيح البخاري

د مسلمان خويونه

پيغمبر ﷺ فرمایي دی: «مسلمان هغه خوک دی چې بل مسلمان د هغه د لاس او ژبي له ضرر خخه په امن وي». ^(۱)

د مسلمان Ҳينې خويونه دادي:

- مسلمان د ټولو مخلوقاتو سره بنه چلند کوي.
- په خپله وعده وفا کوي.
- تل رښتيا وايي او له دروغو خخه ډډه کوي.
- صبر کوونکي او شکر ایستونکي وي.
- خلکو ته په بنو کارونو امرا او له بدوكارونو خخه یې منع کوي.
- خپله غوشه زغمي او د خلکو تپروتنې ببني.

فعاليت

زده کوونکي دې د مسلمان د خويونو په اړه خبری وکړي.

ارزوونه

- ۱ - د مسلمان د خویونو نومونه واخلي.
- ۲ - پيغمبر ﷺ د مسلمان په هکله خه فرمایي دی؟

^۱ - صحيح البخاري